

Amt für Kultur
Uffizi da cultura
Ufficio della cultura

porta cultura^{GR}

Mussavia per sclerir ils dretgs d'autur

Num dal project:

Mainaproject:

Persunas responsablas:

Cussegliaziun:

Translaziun:

Riutilizzo:

Portal dals bains culturals dal Grischun

Uffizi da cultura

Sarah Amsler, Maria Solovey

Sandra Sykora

Lia Rumantscha

4 maggio 2023

CC BY

Cuntegn

1	Introducziun.....	2
2	Tge è protegì?	2
3	Pertge èsi necessari da sclerir ils dretgs?	3
4	Existan dretgs d'autur en connex cun l'ovra/l'object?.....	3
5	Existan dretgs d'autur en connex cun il digitalisat da l'ovra/l'object?	6
6	Utilisar il digitalisat da l'ovra/l'object	7
7	Tge èsi da far per preschentar in'ovra/in object sin il Portal dals bains culturals dal Grischun?	9
7.1	Indicaziuns giuridicas	10
7.2	Exempels	12
7.2.1	Ovras d'art.....	12
7.2.2	Objects dal mintgadi.....	14
7.2.3	Fotografias	15
7.2.4	Publicaziuns	15
7.2.5	Actas	16
8	Colliaziuns nizzaivlas	17
8.1	Text da lescha.....	17
8.2	Societads da gestiun da dretgs d'autur.....	17
8.3	Dretgs d'utilisaziun	17
8.4	Tips per la pratica e contracts d'exempel	18
9	Formulaziuns per sclerir ils dretgs	18
9.1	Transferir ils dretgs d'in collavuratur	18
9.2	Transferir a l'instituziun ils dretgs d'in fotograf incumbensà	19
9.3	Transferir ils dretgs d'ovras specificas/d'objects specifics (recumandà da far gist cura ch'ins cumpra l'ovra/l'object per la collecziun)	20
9.4	Indicaziuns giuridicas	21

1 Introducziun

Tgi che vul preschentar online art figurativ, fotografias, ovras d'artisanadi, etc. sto adina pensar als dretgs d'autur. Per far «accessibel», pia memorisar e chargiar tals objects en l'internet, èsi necessari da dumandar la permissiun da l'autura u da l'autur. Per preschentar ovras/objects sin il Portal dals bains culturals dal Grischun ston ins avair sclerì ordavant ils dretgs d'autur ed avair dumandà il consentiment da l'autura u da l'autur.

Quest mussavia duai servir sco agid en differentas situaziuns (digitalisaziun, transfer da datas, etc.) en connex cun il Portal dals bains culturals dal Grischun. I sa tracta d'in mussavia general che pledenta curtamain tut ils puncts impurtants, ma na po sa chapescha betg esser cumplet. En cas d'intschertezzas e da dumondas èsi perquai recumandabel da sa laschar cussegljar d'ina spezialista u d'in spezialist.

2 Tge è protegì?

La Lescha davart il dretg d'autur ([LDAu](#)) definescha las ovras protegidas dal dretg d'autur sco creaziuns spiertalas litteraras ed artisticas che han in character individual ([art. 2 LDAu](#)). Betg impurtants èn percurter lur valur u lur intent. Sco exempels menziunescha la lescha:

- ovras linguisticas litteraras, scientificas ed autras;
- ovras musicalas ed autras ovras acusticas;
- ovras da l'art figurativ, particularmain maletgs, sculpturas ed ovras graficas;
- ovras cun in cuntegn scientific u tecnic sco dissegns, plans, chartas u ovras modelladas;
- ovras d'architettura;
- ovras da l'art applitgà;
- ovras fotograficas, cinematograficas ed autras ovras visualas u audiovisualas;
- ovras coreograficas e pantomimicas.

Era programs da computer èn protegids da la LDAu.

Co ch'ins determinescha il character individual na definescha il dretg d'autur betg. Ina creaziun po surtut valair sco «individuala», sch'ella sa differenziescha d'autras creaziuns gia existentas, damai sch'ella represchenta insatge «auter», «nov».

Puras collecziuns da datas, damai en noss connex surtut la descripziun d'objects cun lur dimensiuns, materials, indicaziuns davart la litteratura u l'istorgia d'exposiziun, etc. n'èn percurter betg protegidas, malgrà ch'ellas han in'auta valur infurmativa. Il medem vala per leschas, ordinaziuns e decisiuns da dretgiras e d'autoritads ([art. 5 LDAu](#)).

L'ovra è protegida uschepert ch'ella è creada.

Dapi il 1. d'avrigl 2020 fan part da las ovras protegidas dal dretg d'autur era reproducziuns fotograficas d'objects traidimensiunals, era sch'ellas n'han *nagin* character individual ([art. 2 al. 3bis LDAu](#)), p.ex. fotos da classa, maletgs da vacanzas, fotos da products, etc.

Impurtant è quai surtut per reproducziuns fotograficas. Tant las ovras/ils objects sco er ils digitalisats da questas ovras/quests objects pon esser protegids dal dretg d'autur.

Il nov dretg d'autur per fotografias betg individualas ha vigur retroactiva. Tut las fotografias d'objects traidimensiunals ch'èn vegnids creads avant main che 50 onns èn protegidas. Sch'ins ha per exempel publitgà fin ussa fotografias d'ovras/objects senza sclerir ils dretgs, èsi necessari da dumandar la permissiun per dievers futurs.

Sco autur¹ vala il creader spiertal d'ina ovra/d'in object. Quai po esser in autur, in pictur u in sculptur, in fotograf, in reschissur ([art. 30 al. 3 LDAu](#)), in coreograf, in architect, etc., damai adina mo ina persuna natirala (betg «il museum»!). El decida davart il diever da l'ovra tras terzs. Mo perquai ch'ina ovra sa chatta en la collecziun d'ina instituziun, na signifitga quai betg che l'instituziun posseda er ils dretgs d'autur. Quels restan tar l'autur resp. pli tard tar il successur legal. Sch'ìls dretgs duain vegnir transferids a l'instituziun, dovri ina cunvegna contractuala tranter l'autur e l'instituziun.

3 Pertge èsi necessari da sclerir ils dretgs?

Uschè ditg ch'ina ovra è protegida dals dretgs d'autur decida l'autur resp. ses successur legal u represchentant (p.ex. ina societad da gestiun da dretgs d'autur) sche, cura e co che sia ovra/ses object po vegnir utilisà ([art. 10 al. 1 LDAu](#)). I n'è en quest connex betg impurtant, sch'el posseda anc l'ovra/l'object u sch'el ha vendì u surdà ella/el ad in museum, etc. Quai vul dir che l'autur decida en quel cas, sch'ins po far reproducziuns da sia ovra/ses object e publitgar quellas.

Sco emprim èsi damai da sclerir, sche l'ovra/l'object è anc protegì dal dretg d'autur. In'orientaziun dattan ils → [chapitels 4 e 5](#).

Sch'ina ovra/in object è protegì dal dretg d'autur, èsi da dumandar l'autur, sch'ins possia duvrar quella/quel. En il meglier cas dumond'ins gist la permissiun per tut ils dievers pussaivels, damai per stampar l'ovra/l'object sin fegls sgulants, utilizar els sin la pagina-web, en in mediaguide u sin in portal dals bains culturals, etc. Tscherts dievers èn dentant era pussaivels senza in consentiment, vesair il → [chapitel 6](#).

4 Existan dretgs d'autur en connex cun l'ovra/l'object?

Sch'ins vul eruir la situaziun giuridica d'ina ovra/d'in object, èsi recumandabel da proceder sco suonda.

1. Analisar l'ovra/l'object

- Sch'i sa tracta d'in object dal mintgadi senza character individual, n'è quel betg protegì dals dretgs d'autur.

u

- Sch'i sa tracta d'ina ovra/d'in object da character individual u d'ina ovra/d'in object da l'art, da la litteratura, da la musica, da l'architettura, da la fotografia e d'ovras

¹ Per betg disturbar la fluenza da leger avain nus duvrà en quest document la furma masculina. En tut ils cas èn dentant inclusas era tut las autras furmas.

sco plans, chartas, art visual u audiovisual, coreografias, programs da computer, etc., alura existan ev. anc dretgs d'autur che ston vegnir sclerids.

En in proxim pass èsi da sclerir, sche l'autur è enconuschent u betg.

2. a) Analisar l'autur – l'autur è enconuschent

Sche l'autur è enconuschent, dependa il dretg d'autur da la data da mort da l'autur ([art. 29 al. 2 lit. b LDAu](#)):

- Sche l'autur è mort avant main che 70 onns, existan anc dretgs d'autur. Sche l'autur viva anc, ston ins dumandar el, sch'ins possia duvrar ils maletgs/las fotografias da sia ovra/ses object. Sche l'autur è mort, èsi da sclerir ils dretgs cun ses successurs legals (ertavels, fundaziun, etc. – [art. 16 LDAu](#)).

L'autur pudess era sa laschar represchentar d'ina societad da gestiun da dretgs d'autur. En quest cas èsi da dumandar quella (las colliaziuns a las societads da gestiun da dretgs d'autur chatt'ins en il → [chapitel 8.2](#)).

Sch'ins enconuscha mo l'onn da la mort da l'autur, èsi da quintar ils 70 onns a partir dals 31 da december da l'onn da la mort ([art. 32 LDAu](#)). Sche plirs auturs èn participads ad in'ovra/in object, è il termin da 70 onns d'applitgar per l'autur ch'è mort sco ultim.

u

- Sche l'autur è mort dapi passa 70 onns, è l'ovra/l'object en la domena publica, quai vul dir che l'autur resp. ses ertavels na pon far valair nagins dretgs pli en connex cun l'ovra/l'object. I n'è damai betg necessari da sclerir vinavant ils dretgs.

Sche l'onn da la mort è nunenconuschent, pon ins calcular cun 120 onns suenter la publicaziun da l'ovra/da l'object (attenziun: quai n'è betg ina moda da proceder definida tenor la lescha). Sche l'ovra/l'object è pli vegl che 120 onns, è la probabladad pitschna ch'igl existan anc dretgs d'autur (ma dal tuttafatg exclus n'è quai betg). Ins po duvrar l'ovra/l'object.

2. b) Analisar l'autur – l'autur è nunenconuschent

Sche l'autur è, malgrà ina retschertga, nunenconuschent, vala la data da la publicaziun da l'ovra/da l'object.

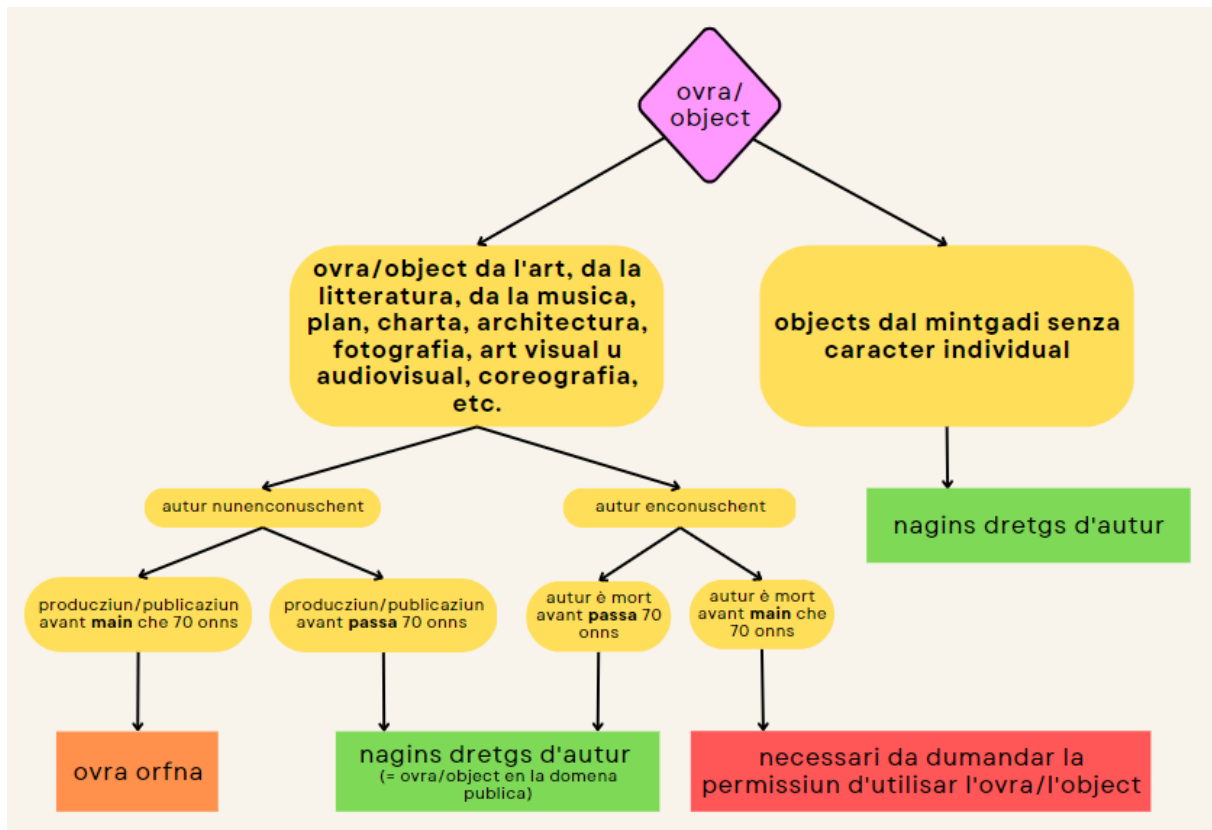
- Sche l'ovra/l'object è vegnì publitgà avant passa 70 onns, è ella/el en la domena publica. I n'è damai betg necessari da sclerir vinavant ils dretgs.

L'ovra/l'object vala sco publitgà, suenter che l'autur ha preschentà ella/el l'emprima giada ordaifer in circul privat ad in dumber pli grond da personas ([art. 9 al. 3 LDAu](#)), p.ex. en il rom d'ina exposiziun publica. Medemamain sco publitgada vala in'ovra da princip, suenter che l'autur ha vendì ella.

u

- Sche l'ovra/l'object è vegnì publitgà avant main che 70 onns, vala ella/el sco ovra orfna ([art. 22b LDAu](#))². En quest cas èsi l'emprim da consultar la glista da controlla da la ProLitteris per la retschertga. Sch'ins n'ha era cun agid da questa glista chattà nagin autur, ston ins annunziar l'ovra/l'object a la Pro Litteris, inditgond co ch'ins planisescha da duvrar ella/el; vesair la pagina-web <https://prolitteris.ch/nutzer-tarife/verwaiste-werke-gt-13/> (la pagina-web exista mo per tudestg, talian u franzos).

La suandanta grafica mussa anc ina giada co proceder per sclerir ils dretgs d'autur d'ina ovra/d'in object:

Sch'i sa mussa ch'igl è necessari da sclerir ils dretgs d'utilisaziun cun l'autur, èsi da contactar l'autur, ses successurs legals u ses represchentant, nun ch'ins possia sa referir ad excepziuns (vesair il → [chapitel 6](#)).

Sche l'instituziun ha survegnì ils dretgs d'utilisaziun da l'ovra protegida/da l'object protegì, èsi da menziunar il num da l'autur ed il titel che l'autur ha dà a l'ovra.

Sch'ina instituziun survegn in'ovra/in object da l'autur sez u dals possessurs dal dretg d'autur (p.ex. da ses ertavels), èsi recumandabel da transferir a l'instituziun en il rom da la surdada era gist ils dretgs d'autur u da dar a l'instituziun il dretg d'utilisar l'ovra per ses intents, p.ex. publitgar ella en il rapport annual u en las medias socialas. L'autur, pia il creader spiertal, è e resta l'artist, il producent, il reschissur, etc. L'instituziun sco possessura dals dretgs survegn dentant cun in tal transferiment u ina licenza il dretg d'utilisar reproducziuns da l'ovra/da

² Ulteriuras infurmaziuns davart ovras orfnas e lur diever: <https://prolitteris.ch/nutzer-tarife/verwaiste-werke-gt-13/> e https://prolitteris.ch/wp_update2020/wp-content/uploads/GT_13_verwaiste_werke_2021.pdf (la pagina-web ed il document existan mo per tudestg, talian u franzos)

l'object. Igl è impurtant da determinar precisamain co che l'instituziun po duvrrar l'ovra. En connex cun il dretg d'autur vala numnadamain: en cas da dubi a disfavur da l'utilisader ed a favur da l'autur. Sch'in museum ha per exempel survegnì il dretg da represchentar in'ovra sin cartas postalas, na po quella betg era vegnir publicgada en il rapport annual u en las medias socialas.

Formulaziuns pussaivlas per transferir u licenziar ils dretgs vegnan messas a disposiziun en il → [chapitel 9](#).

5 Existan dretgs d'autur en connex cun il digitalisat da l'ovra/l'object?

Per duvrrar il digitalisat (fotografia, model 3D, etc.) per exempel en ina publicaziun, sin la pagina-web, sin in portal, etc. ston ins sclerir ultra dals dretgs d'autur da l'ovra/l'object er ils dretgs d'autur dal fotograf.

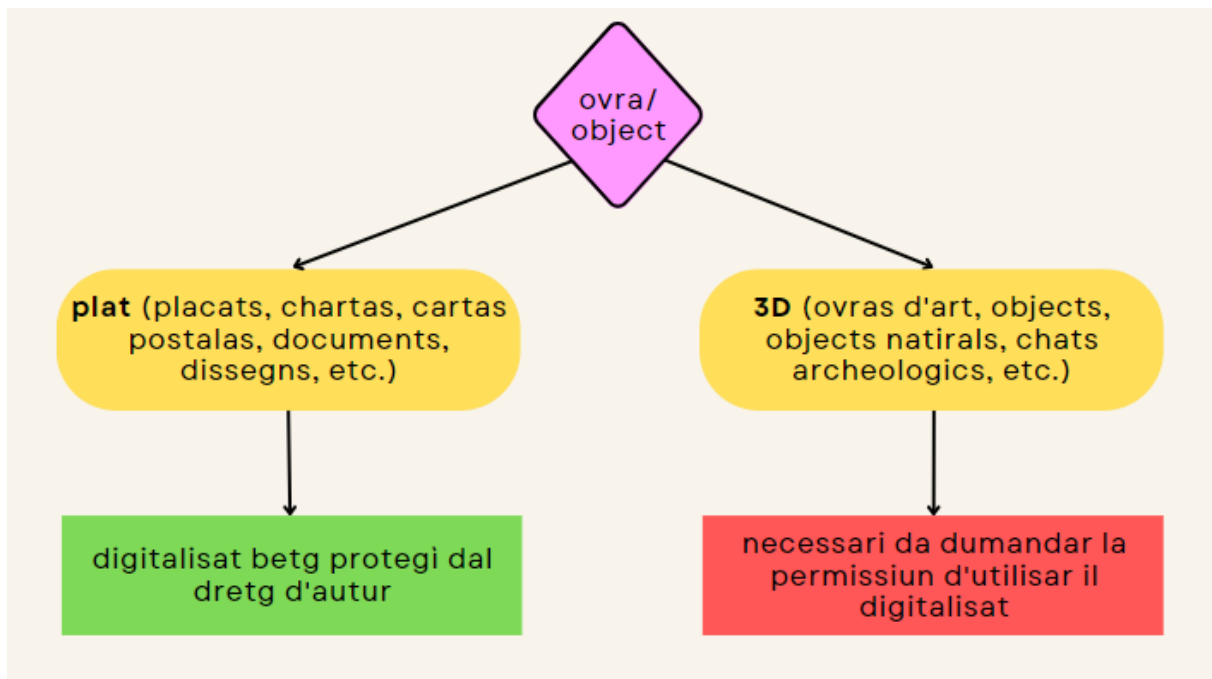
Il dretg d'autur da la fotografia dependa da la furma da l'ovra/l'object.

- Sch'i sa tracta d'ina ovra «platta»/d'in object «plat» sco la pagina d'in cudesch, ina charta, in dissegn, ina fotografia, in plan, etc. – savens èn quai plitost scans e betg fotografias – n'è il digitalisat da l'ovra/l'object betg protegì, vul dir il fotograf resp. il collavuratur che ha fatg il scan, n'ha nagins dretgs d'autur. Il digitalisat da l'ovra/l'object po vegnir utilisà senza permissiun ed il num dal fotograf na sto era betg vegnir menziunà.

u

- Sch'i sa tracta d'ina ovra traidimensiunala/d'in object traidimensiunal, è il digitalisat da l'ovra/l'object sez medemamain protegì dal dretg d'autur. Sch'ins vul duvrrar il digitalisat, ston ins dumandar l'emprim il consentiment dal fotograf. Quests dretgs spireschan 50 onns suenter la produenziun dal digitalisat ([art. 29 al. 2 lit. a bis LDAu](#)). Era fotografias veglias producidas avant main che 50 onns èn protegidas dapi il 2020.

La suandanta grafica mussa anc ina giada co proceder per sclerir ils dretgs d'autur d'in digitalisat d'ina ovra/d'in object:

6 Utilisar il digitalisat da l'ovra/l'object

Dumandar ils dretgs da fotografias è savens pli simpel, perquai ch'ins lavura cun in fotograf per las digitalisar u perquai che las fotografias vegnan fatgas en l'instituziun. Uschia pon ins sclerir ils dretgs avant che surdar l'incumbensa.

Igl è da resguardar ch'ina persuna emploiada sco collavuratura (voluntara) en in'instituziun è la possessura dals dretgs d'autur dals digitalisats da las ovras/dals objects ch'ella fa en il rom da sia lavur. Il patrun ha mo dretgs d'utilisaziun fitg limitads. Perquai èsi fitg recumandabel da determinar en il contract da lavur in transferiment correspondent dals dretgs a l'instituziun. Vesair la formulaziun en il → [chapitel 9.1](#). En contracts da lavur gia existents po in tal supplement vegnir agiuntà mo cun il consentiment dal collavuratur.

Sch'in fotograf lavura per l'instituziun, ma n'è betg emploià da quella, n'ha l'instituziun en nagin cas il dretg dals digitalisats. Il fotograf po dentant transferir ils dretgs d'autur er a l'instituziun, uschia che quella po decider libramain davart l'utilisaziun dal digitalisat da l'ovra/l'object. En quel cas ston excepziuns vegnir determinadas separadamain ed en scrit. Il meglier fan ins quai gia il mument ch'ins surdat l'incumbensa, ma quai è era pussaivel per incumbensas exequidas gia pli baud. Per quest intent ha l'Associazion dals museums svizzers elavurà contracts da model.

- transferiment bunamain cumplet dals dretgs d'autur («versiun A rigurusa»):
[https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.museums.ch%2Fadmin%2Fdata%2Ffiles%2Fmedia%2Ffile_de%2F484%2Fmustervertrag_betrfotarbaalles-beimmuseumstand-mai-2020-\(1\).docx%3FfIm%3D1700665216&wdOrigin=BROWSELINK](https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.museums.ch%2Fadmin%2Fdata%2Ffiles%2Fmedia%2Ffile_de%2F484%2Fmustervertrag_betrfotarbaalles-beimmuseumstand-mai-2020-(1).docx%3FfIm%3D1700665216&wdOrigin=BROWSELINK) (tudestg)
- mo surdada dal dretg d'utilisaziun (betg dal dretg d'autur):
[https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.museums.ch%2Fadmin%2Fdata%2Ffiles%2Fmedia%2Ffile_de%2F485%2Fmustervertrag_betrfotarbaalles-beimmuseumstand-mai-2020-\(1\).docx%3FfIm%3D1700665216&wdOrigin=BROWSELINK](https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.museums.ch%2Fadmin%2Fdata%2Ffiles%2Fmedia%2Ffile_de%2F485%2Fmustervertrag_betrfotarbaalles-beimmuseumstand-mai-2020-(1).docx%3FfIm%3D1700665216&wdOrigin=BROWSELINK)

[fotarb b museum kann nutzen stand mai-2020.docx%3FId%3D1700665354&wdOrigin=BROWSELINK](#) (tudestg)

In dretg d'utilisaziun (= "licenza") conceda a l'instituziun mo in'utilisaziun limitada, entant ch'in transferiment dal dretg permetta a l'instituziun d'utilisar l'ovra per tut ils intents giavischads. Da princip po quai vegnir contrahà libramain tranter las partidas.

Igl è recumandabel d'utilisar in dals contracts survart (quels èn er adattads per sclerir ils dretgs d'incumbensas pli veglias), ma ils dretgs pon era vegnir dumandads cun ina curta brev separada (p.ex. offerta). Vesair la formulaziun en il → [chapitel 9.2](#).

Sch'ils contracts existents na cuntegnan anc naginas definiziuns dals dretgs d'utilisaziun u sch'i na resorta betg cleramain da las formulaziuns per tge intents che l'instituziun po duvrar l'ovra resp. il digitalisat, èsi necessari da dumandar ina permissiun per sa proteger cunter eventuels plants. Surtut cunvegna pli veglias na cuntegnan anc naginas regulaziuns concernent il diever en las medias socialas u sin plattafurmas sco il Portal dals bains culturals dal Grischun.

Per part pretendan fotografas in pretsch pli aut per transferir ils dretgs cumplets a l'instituziun. I po perquai esser cunvegnet da laschar far auters fotografas offertas per ina nova digitalisaziun u da sa cunvegner cun il «vegl» fotograf sin in transferiment cumplet dals dretgs. Uschia pon ins evitar da stuair adina puspè dumandar la permissiun per mintga nov diever che surpasa il contract ed ins po impedir ulteriuras indemnisaziuns.

Tut ils resultats dals scleriments u er ils resultats intermediars da scleriments currentes, tant per las ovras/ils objects sco era per ils digitalisats, duessan esser registrads en il sistem d'inventarisaziun da l'instituziun per che tut ils collavuradors e lur successurs sajan infurmads davart la situaziun ed ils dretgs. En systems d'inventarisaziun moderns datti champs specificis per questas indicaziuns. Sche quels n'èn betg avant maun, po l'infurmaziun vegnir nudada en in champ intern. Igl è ultra da quai recumandabel da tegnair en salv anc separadamain ils scleriments/las cunvegna/ils contracts.

Per duvrar ils digitalisats da l'ovra/l'object datti dentant er anc intginas excepziuns³ definidas en la lescha, per las qualas i n'è betg necessari da sclerir ils dretgs d'utilisaziun.

- L'instituziun sezza po – senza sclerir ils dretgs – tegnair en salv en in archiv intern betg accessibel a la publicitad *ina* copia resp. fotografia da l'ovra/l'object sco exemplar da segirezza (mantegnair in'ovra) ([art. 24 al. 1 LDAu](#)). Instituziuns publicas (= cun purtaders publics) ed instituziuns accessiblas publicamain pon producir ils exemplars necessari per segirar e mantegnair l'inventari ([art. 24 al. 1bis LDAu](#)). Ellas na pon dentant betg far quai cun intents commercialis (damaì betg producir insatge per metter en la butia dal museum u per spargnar custs da cumpra).
- L'instituziun sezza po – senza sclerir ils dretgs – elavurar in register per cataloghisar l'inventari ch'è er accessibel online per la publicitad, uscheditg ch'il maletg da l'ovra/l'object è mo da format pitschen cun resoluziun bassa (fin 256 pixels per ur) ([art. 24e LDAu](#)), premess che quai na pericliteschia betg l'utilisaziun normala da las

³ Questas excepziuns valan per part mo per bibliotecas, instituziuns da furmaziun, museums, collecziuns ed archivs ch'èn publics u accessibels a la publicitad. Per sa referir a questas excepziuns consultar p.pl. l'artitgel correspondent da la LDAu.

ovras. Tenor la societad da gestiun da dretgs d'autur ProLitteris⁴ na pon maletgs cun ina resoluziun pli auta che «256 pixels per ur» betg pli vegnir considerads sco maletgs «da format pitschen». Quai n'è dentant *betg* ina definiziun determinada en la lescha.

- L'instituziun sezza po – senza sclerir ils dretgs – edir in catalog cun illustraziuns da l'ovra/l'object, sche sia collecziun è accessibla a la publicitad ([art. 26 LDAu](#)). Quest catalog po era vegnir mess online en furma da PDF. I na dependa en quest connex betg tgi ch'è il proprietari da l'ovra, pia sche l'ovra vegn preschentada sco emprest en in'exposiziun speziala, sch'ella tutga a l'instituziun u sch'ella fa part d'ina exposiziun permanenta.
- Per rapportar davart eveniments actuals temporars sco exposiziuns spezialas, dis dal museum e vernissaschas pon ins utilizar las ovras vesidas en quest connex senza sclerir ils dretgs ([art. 28 LDAu](#)).
- Tut quai che sa chatta per adina sin bajetgs, en parcs, sin plazzas, damai sin terren public (betg per in temp limità sco p.ex. per ina Biennala), po vegnir reproduci libramain en il rom da l'uschenunada «libertad da panorama» ([art. 27 LDAu](#)).

Per tut ils auters dievers d'ovras/d'objects protegids dal dretg d'autur, saja quai per stampar els sin fegls sgulants, per publitgar sin la pagina-web, en mediaguides, en rapports annuals, per crear cun els products per la butia dal museum, per preschentar els sin ina plattafurma culturala, etc. ston ins dumandar la permissiun da l'autur, da ses successurs legals u da la societad da gestiun da dretgs d'autur.

7 Tge èsi da far per preschentar in'ovra/in object sin il Portal dals bains culturals dal Grischun?

Sco menziunà sura (vesair il → [chapitel 4](#)) dispona l'instituziun en il meglier cas dal dretg d'utilisaziun cumplet, uschia ch'ella po decider libramain davart il diever. Sche l'autur na vul betg dar quel, duess ins sa cunvegnir cun el che l'instituziun survegn il dretg d'utilisaziun per il diever planisà actualmain. L'instituziun culturala sto damai sclerir/determinar en il contract cun l'autur u ses represchendant ultra dals dretgs da publicaziun generals (per rapports annuals, fegls sgulants, rapports en las medias socialas, mediaguides, etc.) era la preschentaziun sin il Portal dals bains culturals dal Grischun ed ulteriuras plattafurmas culturalas. I fiss ultra da quai giavischabel ch'ils visitaders da la plattafurma pudessan era far diever dals digitalisats. Per far ils scleriments necessaris vesair las formulaziuns en il → [chapitel 9.3](#).

Sche las ovras/ils objects èn en la domena publica (vul dir ils dretgs d'autur èn scadids u mai stads existents) e l'instituziun dispona dals dretgs da lur digitalisats, pon ins mussar quellas/quels senza restricziuns sin il Portal dals bains culturals dal Grischun. Sche l'instituziun na po betg sclerir ils dretgs, po ella era publitgar mo las metadatas descriptivas da l'ovra/da l'object sin il Portal dals bains culturals dal Grischun (senza digitalisat). Uschia èsi pussaivel da retschertgar las ovras/ils objects.

⁴ Vesair https://prolitteris.ch/wp_update2020/wp-content/uploads/merkblatt_kunst_2020.pdf, p. 8 sutvart (la pagina-web exista mo per tudestg u franzos: https://prolitteris.ch/wp_update2020/wp-content/uploads/notice_d_information_art_2020.pdf)

7.1 Indicaziuns giuridicas

Entant che la permissiun da preschentar l'ovra/l'object sin plattafurmas culturalas vegn determinada en in contract tranter l'instituziun ed il possessur dals dretgs sco era tranter l'instituziun ed il Portal dals bains culturalas dal Grischun, sto la pussaivladad da l'ulteriur diever esser visibla per il public en las metadatas.

Per la preschentaziun sin il Portal dals bains culturalas dal Grischun èsi perquai necessari d'emplenir intgins champs/da far intginas indicaziuns davart mintga ovra/object per infurmar er ils utilisaders externs davart ils dretgs:

- Possessur dals dretgs da l'ovra/l'object

Qua èsi d'inditgar tgi che ha ils dretgs da l'ovra/l'object (autur, ertavels u auters represchentants, societad da gestiun da dretgs d'autur). I po era sa tractar da plirs possessurs, p.ex. in cudesch cun plirs auturs u ina cuminanza d'ertavels (p.ex. plirs descendents, conjugals, etc. d'in autor). Questas infurmaziuns – surtut ils numns da las persunas correspondentas – pon dentant vegnir menziunadas mo, sch'ellas èn gia vegnidadas publicadas en in auter lieu (proteziun da datas!).

Sche l'ovra è en la domena publica (vesair ils scleriments en il → [chapitel 4](#)), na duess quest champ betg vegnir emplenì.

Sch'i sa tracta d'ina ovra orfna (vesair ils scleriments en il → [chapitel 4](#)), pon ins nudar qua «ovra orfna». En cas d'ina licenciaziun sur la ProLitteris tenor la tariffa cuminaivla 13 èsi recumandabel da numnar era quella per evitar malchapientschas.

- Dretgs d'utilisaziun da l'ovra/l'object

Qua duess ins inditgar tge pussaivladads che terzs han, sch'els vulan utilizar vinavant l'ovra/l'object (betg il digitalisat). Questa indicaziun survegn l'instituziun da l'autur, da ses descendents/represchentants u d'ina societad da gestiun da dretgs d'autur. Sche l'ovra/l'object è en la domena publica (vesair ils scleriments en il → [chapitel 4](#)), po l'instituziun utilizar senza scleriments l'indicaziun "domena publica (Public Domain)".

Sin fundament dals dretgs d'utilisaziun e dals dretgs d'utilisaziun dal digitalisat èsi pussaivel da duvrar vinavant l'ovra/l'object (vesair sutvart).

Per che l'indicaziun davart il dretg d'utilisar vinavant l'ovra/l'object saja clera per tuts, vegn/an la/s cundiziun/s nudada/s cun terms derasads sin plaun internaziunal. L'indicaziun sto vegnir tschernida ensemen cun il possessur dals dretgs e na po betg vegnir definida libramain da l'instituziun (cun excepziun d'ovras en la domena publica).

Igl è da duvrar in'indicaziun da la suandanta glista (vesair il → [chapitel 9.4](#)). Ultra da quai èsi da resguardar che tut las indicaziuns cun «CC» dastgan vegnir attribuidas mo dal possessur dals dretgs e na duessan betg vegnir duvradas, sche l'ovra è gia en la domena publica u n'è mai stada protegida (p.ex. ina veglia chaldera d'arom):

- Copyright (= ovra anc protegida/object anc protegi dals dretgs d'autur)
- CC 0
- CC BY
- CC BY NC

- CC BY ND
- CC BY SA
- CC BY NC SA
- Domena publica (Public Domain) (= ovra betg pli protegida/object betg pli protegì dal dretg d'autur)

- **Possessur dals dretgs e data dal digitalisat**

Qua duess ins inditgar tgi che posseda ils dretgs d'autur dal digitalisat.

Sch'ils dretgs d'autur èn vegnids transferids a l'instituziun, pon ins inditgar qua il num da l'instituziun.

Cunquai ch'ils dretgs d'autur d'ina reproducziun d'ina ovra/d'in object scadan 50 onns suenter sia producziun, duess ins numnar ultra dal possessur dals dretgs era la data da la reproducziun.

Sch'i n'existan nagins dretgs pli en connex cun il digitalisat, perquai ch'i sa tracta per exempel d'ina fotografia d'in object plat (vesair l'explicaziun en il → [chapitel 5](#)), laschar vid quest champ.

- **Dretgs d'utilisaziun dal digitalisat**

Qua duess ins infurmar davart las pussaivladads che terzs han, sch'els vulan duvrar vinavant il digitalisat.

Questa indicaziun survegn l'instituziun da l'autur dal digitalisat (fotograf), da ses descendents/represchentants u d'ina societad da gestiun da dretgs d'autur. Sch'il digitalisat è en la domena publica (vesair scleriments en il → [chapitel 5](#)), po l'instituziun utilizar senza scleriments l'indicaziun «en la domena publica (Public Domain)».

Dals dretgs d'utilisaziun da l'ovra/l'object e dal digitalisat sa resulta la pussaivladad da duvrar vinavant quels (vesair sutvart).

Per che l'indicaziun davart ils dretgs da duvrar vinavant l'ovra/l'object u il digitalisat saja clera per tuttas e tuts, vegn/an la/s cundiziun/s inditgada/s cun terms derasads sin plaun internaziunal. L'indicaziun davart ils dretgs sto vegnir tschernida ensemen cun il possessur dals dretgs e na po betg vegnir definida libramain da l'instituziun (cun excepziun da digitalisats ch'èn en la domena publica).

Igl è da tscherner in'indicaziun da la suandanta glista (vesair il → [chapitel 9.4](#)). Era qua vala: tut las indicaziuns cun «CC» pon vegnir attribuidas mo dal possessur dals dretgs e na duessan betg vegnir duvradas, sch'il digitalisat è gia en la domena publica u sch'el n'è mai stà protegì (sco per exempel ina fotografia betg individuala dal 1950).

- Copyright (= digitalisat anc protegì dals dretgs d'autur)
- CC 0
- CC BY
- CC BY NC
- CC BY ND

- CC BY SA
- CC BY NC SA
- Domena publica (Public Domain) (= digitalisat betg pli protegì dals dretgs d'autur)

- **Ulteriur diever**

En quest champ èsi d'inditgar e da render transparent per il «consument final», sche quel po duvrrar l'ovra/l'object ed il digitalisat per ses agens intents. Quests dretgs sa resultan dals dus dretgs d'utilisaziun numnads surwart (dretgs d'utilisaziun da l'ovra/da l'object e dretgs d'utilisaziun dal digitalisat). Ils dretgs duessan vegnir inditgads cun terms generalmain enconuschents, uschia ch'in utilisader è infurmà davart las pussaivladads da duvrrar vinavant l'ovra/l'object resp. ses digitalisat. Igl è pussaivel d'inditgar mo ils terms da la glista sutwart (vesair il → [chapitel 9.4](#)):

- Copyright
- CC 0
- CC BY
- CC BY NC
- CC BY ND
- CC BY SA
- CC BY NC SA
- Domena publica (Public Domain)

- **Supplement davart l'ulteriur diever**

Per precisar il diever pon ins nizzegiar il champ «supplement davart l'ulteriur diever». Qua pon ins p.ex. inditgar tgi ch'ins sto dumandar, sch'ins vul duvrrar l'ovra/l'object u il digitalisat protegì cun in copyright.

Attenziun: Igl è necessari da sclerir ils dretgs d'autur da mintga digitalisat. D'ina vart pon ils digitalisats esser vegnids creads da plirs auturs e/u durant differents temps; tras quai po era lur status giuridic esser different. Da l'autra vart pon digitalisats bain avoir il medem autur, ma quel po avoir licencià sias ovras (ses digitalisats) tenor differentas cundiziuns d'utilisaziun u divers intents.

7.2 Exempels

Quests exempels èn inventads, ma els èn realistics e servan ad illustrar il proceder.

7.2.1 Ovras d'art

	Champs	Explicaziuns
	Possessur dals dretgs da l'ovra/l'object: -	L'autur è nunenconuschent, ma sin fundament da la vegliadetgna dal maletg pon ins supponer ch'el saja mort gia avant passa 70 onns. Perquai è il maletg en la domena publica.
	Dretgs d'utilisaziun da l'ovra/l'object: Domena publica (Public Domain)	

	Possessur dals dretgs e data dal digitalisat: Sarah Amsler, 2022	La fotografia è sa convegnida en il contract cun l'instituziun ch'ils digitalisats pon vegnir publitgads cun l'indicaziun «CC BY».
	Dretgs d'utilisaziun dal digitalisat: CC BY	
	Supplement davart l'ulteriur diever: Il digitalisat po vegnir duvrà vinavant cun indicaziun dal num da la fotografia.	
	Ulteriur diever: CC BY	

	Champs	Explicaziuns
	Possessur dals dretgs da l'ovra/l'object: Fundaziun Mili Weber	L'artista Mili Weber (1891-1978) è morta avant main che 70 onns. Ils dretgs d'autur èn vegnids transferids a la Fundaziun Mili Weber. La fotografia ha surdà ils dretgs d'utilisaziun a l'instituziun che posseda ils dretgs d'autur (Fundaziun Mili Weber). La furnitura da las datas (Fundaziun Mili Weber) decida da publitgar ils maletgs sin il Portal dals bains culturals cun l'indicaziun «copyright».
	Dretgs d'utilisaziun da l'ovra/l'object: Copyright	
	Possessur dals dretgs e data dal digitalisat: Fundaziun Mili Weber, 2021	
	Dretgs d'utilisaziun dal digitalisat: Copyright	
	Supplement davart l'ulteriur diever: Per duvrar vinavant il digitalisat dumandar la Fundaziun Mili Weber.	
	Ulteriur diever: Copyright	

	Champs	Explicaziuns
	Possessur dals dretgs da l'ovra/l'object: Fundaziun Mili Weber	L'artista Mili Weber (1891-1978) è morta avant main che 70 onns. Ils dretgs d'autur èn vegnids transferids a la Fundaziun Mili Weber. La fotografia ha decis ch'il maletg po vegnir utilisà sut las cundiziuns da CC. La furnitura da las datas (Fundaziun Mili Weber)
	Dretgs d'utilisaziun da l'ovra/l'object: Copyright	
	Possessur dals dretgs e data dal digitalisat: Sarah Amsler, 2021	

	Dretgs d'utilisaziun dal digitalisat: CC BY	publitgescha ils maletgs sin il Portal dals bains culturals cun l'indicaziun «copyright».
	Supplement davart l'ulteriur diever: Per duvrar vinavant il digitalisat dumandar la Fundaziun Mili Weber.	
	Ulteriur diever: Copyright	

	Champs	Explicaziuns
	Possessur dals dretgs da l'ovra/l'object: -	L'artist dal maletg che sa chatta vi da la paraid en il museum è nunenconuschent. Il museum è vegnì avert il 1906. L'ovra è damai vegnida publitgada avant passa 70 onns. Ella n'è betg pli protegida dal dretg d'autur. Cunquai ch'i sa tracta d'in maletg plat, n'è il digitalisat betg protegi dal dretg d'auturs.
	Dretgs d'utilisaziun da l'ovra/l'object: Domena publica (Public Domain)	
	Possessur dals dretgs e data dal digitalisat: -	
	Dretgs d'utilisaziun dal digitalisat: Domena publica (Public Domain)	
	Supplement davart l'ulteriur diever: -	
	Ulteriur diever: Domena publica (Public Domain)	

7.2.2 Objects dal mintgadi

	Champs	Explicaziuns
	Possessur dals dretgs da l'ovra/l'object: -	I sa tracta d'in object dal mintgadi che vegn produci en massa. El n'è damai betg protegi cun il dretg d'autur. Il Museum dal sport d'enviern Tavau ha dà l'incumbensa da fotografar l'object ed è il possessur dals dretgs. Il museum è d'accord da publitgar il digitalisat sin il Portal dals bains culturals, ma
	Dretgs d'utilisaziun da l'ovra/l'object: Domena publica (Public Domain)	
Possessur dals dretgs e data dal digitalisat: Museum dal sport d'enviern Tavau		

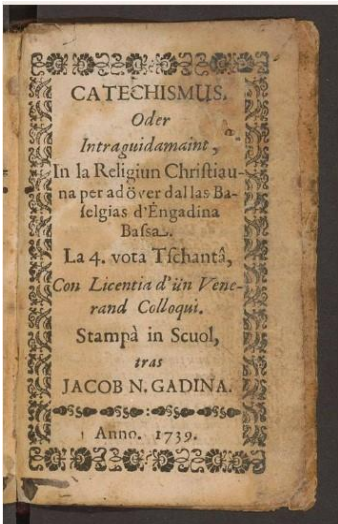
	Dretgs d'utilisaziun dal digitalisat: Copyright	il digitalisat na po betg vegnir duvrà da terzs senza dumandar la permissiun da l'instituziun.
	Supplement davart l'ulteriur diever: Per duvrar vinavant il digitalisat dumandar il Museum dal sport d'enviern Tavau.	
	Ulteriur diever: Copyright	

7.2.3 Fotografias

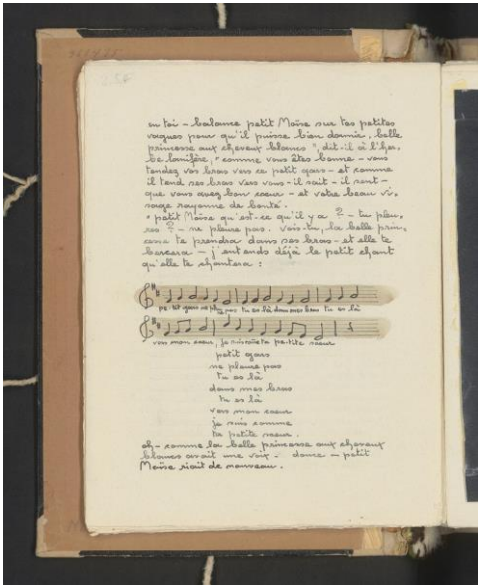
	Champs	Explicaziuns
	Possessur dals dretgs da l'ovra/l'object: -	<p>Il fotograf Oscar Good è mort l'onn 1950. L'ovra è damai en la domena publica.</p> <p>Cunquai ch'i sa tracta d'in object 2D, n'è il digitalisat betg protegi dal dretg d'autur. Terzs pon duvrar vinavant el senza restricziuns.</p>
	Dretgs d'utilisaziun da l'ovra/l'object: Domena publica (Public Domain)	
	Possessur dals dretgs e data dal digitalisat: -	
	Dretgs d'utilisaziun dal digitalisat: Domena publica (Public Domain)	
	Supplement davart l'ulteriur diever: -	
	Ulteriur diever: Domena publica (Public Domain)	

7.2.4 Publicaziuns

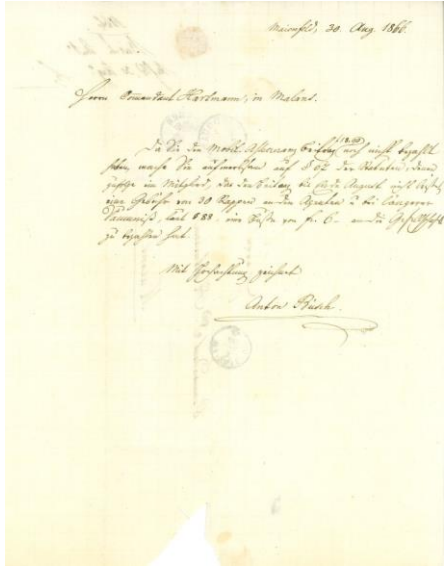
	Champs	Explicaziuns
	Possessur dals dretgs da l'ovra/l'object: -	<p>Il cudesch è cumpari il 1739. Ils auturs Linard Gredig e Conradin Stupan èn morts gia dapi passa 70 onns.</p> <p>I sa tracta tar las paginas digitalisadas separadamain d'in object 2D plat. Il digitalisat n'è damai betg protegi dal dretg d'autur.</p>
	Dretgs d'utilisaziun da l'ovra/l'object: Domena publica (Public Domain)	
	Possessur dals dretgs e data dal digitalisat: -	
Dretgs d'utilisaziun dal digitalisat:		

	Domena publica (Public Domain)	
	Supplement davart l'ulteriur diever: -	
	Ulteriur diever: Domena publica (Public Domain)	

7.2.5 Actas

	Champs	Explicaziuns
	Possessur dals dretgs da l'ovra/l'object: Fundaziun Mili Weber	L'artista Mili Weber (1891-1978) è morta avant main che 70 onns. Ils dretgs d'autur èn vegnids transferids a la Fundaziun Mili Weber.
	Dretgs d'utilisaziun da l'ovra/l'object: Copyright	Cunquai ch'i sa tracta d'in object 2D plat (manuscrit) e betg d'ina ovra d'art, n'è il digitalisat betg protegi dal dretg d'autur.
	Possessur dals dretgs e data dal digitalisat: -	La furnitura da las datas (Fundaziun Mili Weber) publitzescha las illustraziuns sin il Portal dals bains culturals cun l'indicaziun copyright, cunquai ch'igl existan anc dretgs d'autur.
	Dretgs d'utilisaziun dal digitalisat: Domena publica (Public Domain)	
	Supplement davart l'ulteriur diever: Per duvrar vinavant il digitalisat dumandar la permissiun da la Fundaziun Mili Weber.	
	Ulteriur diever: Copyright	

	Champs	Explicaziuns
	Possessur dals dretgs da l'ovra/l'object: -	La brev ha Anton Büsch scrit l'onn 1866. Las datas da vita da questa persuna èn nunenconuschentas.
	Dretgs d'utilisaziun da l'ovra/l'object: Domena publica (Public Domain)	La brev ha Anton Büsch dentant scrit avant passa 120 onns. Ins po damai supponer

	Possessor dals dretgs e data dals digitalisat: -	che la brev saja en la domena publica (Public Domain). Cunquai ch'i sa tracta d'in object 2D plat, n'è il digitalisat betg protegi dals dretgs d'autur. Terzs pon duvrar el senza restricziuns.
	Dretgs d'utilisaziun dal digitalisat: Domena publica (Public Domain)	
	Supplement davart l'ulterier diever: L'illustraziun po vegnir duvrada senza restricziuns.	
	Ulterier diever: Domena publica (Public Domain)	

8 Colliaziuns nizzaivlas

8.1 Text da lescha

Lescha federala davart il dretg d'autur ed ils dretgs da protecziun parents:

https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/1993/1798_1798_1798/rm

8.2 Societads da gestiun da dretgs d'autur

ProLitteris (societad da gestiun per l'indemnisaziun da copias):

<https://prolitteris.ch/>

Register da las artistas e dals artists: <https://prolitteris.ch/kuenstlerverzeichnis/>

Formular per dumondas da licenza: <https://prolitteris.ch/formular-lizenzanfrage/>

SSA (Société suisse des auteurs – administrescha ils dretgs d'autur d'ovras da teater e d'ovras audiovisualas):

<https://ssa.ch/de/>

SUISA (administrescha ils dretgs d'autur da musicists ed editurs):

<https://www.suisa.ch/de/>

Suissimage (Cooperativa svizra per ils dretgs d'autur d'ovras audiovisualas):

<https://www.suissimage.ch/news/news-aktuell>

SwissPerform (Societad da gestiun da dretgs da protecziun parents):

<http://www.swissperform.ch/>

8.3 Dretgs d'utilisaziun

Licenzas Creative Commons:

<https://creativecommons.org/>

8.4 Tips per la pratica e contracts d'exempel

Sykora, Sandra: Urheberrecht. Praxiswissen für Museen, ed. da l'Associaziun dals museums svizzers. Turitg: Associaziun dals museums svizzers, 2020:

<https://www.museums.ch/de/fachwelt/angebote/publikationen/urheberrecht-890.html>

Ils dretgs d'autur ed il museum (AMS. Associaziun dals museums svizzers):

<https://www.museums.ch/de/fachwelt/fachthemen/urheberrecht-3403.html>

9 Formulaziuns per sclerir ils dretgs

Bleras instituziuns partan dal fatg ch'ellas èn automaticamain possessuras dal dretg d'autur, sche collavuratur u fotografas incumbensads dad ellas creeschan ovras protegidas dal dretg d'autur durant la lavur per las instituziuns. Quai è dentant (en il meglier cas) vair mo fitg limitadamain. Perquai mettain nus a disposiziun sutvart formulaziuns che gidan las instituziuns a sclerir ils dretgs, uschia ch'ellas pon duvrar las ovras creadas senza restricziuns per l'atgna lavur (pagina-web, medias socialas, material da reclama, etc.), ma era per il Portal dals bains culturals.

9.1 Transferir ils dretgs d'in collavuratur

Il pli tard cura ch'in collavuratur banduna il manaschi, vegn l'instituziun confruntada cun la dumonda, schebain ella po in summa anc duvrar las ovras creadas en il rom da sia activitad professiunala. Quai n'è deplorablmain betg reglà en la lescha. Nus recumandain perquai urgentamain ad instituziuns da sa laschar transferir ils dretgs dal collavuratur en in contract, uschenavant che quai è giuridicamain admissibel. Cura ch'ils dretgs èn transferids, po l'instituziun lubir il diever da quels senz'auter er a terzs (per exempel al Portal dals bains culturals, etc.). Igl è dentant da resguardar ch'il patrun na po betg determinar quai senza il consentiment dal collavuratur pertutgà.

Ina formulaziun pussaivla:

La collavuratura/Il collavuratur trasferescha, uschenavant che quai è giuridicamain admissibel, a [INSTITUZIUN] tut ils dretgs d'utilisaziun da tut las ovras (per exempel da texts, fotografias, scenografias, concepts d'exposiziun, plans, etc.)

- *che vegnan creadas u èn vegnidas creadas en il passà u*
- *che han survegni posteriuramain in character d'ovra (fotografias) pervi da las midadas da la lescha davart il dretg d'autur, entradas en vigur il 01-04-2020),*

durant che la collavuratura/il collavuratur ha lavurà per [INSTITUZIUN]. Quests dretgs transferids vegnan indemnisads cun la summa determinada. La collavuratura/Il collavuratur è d'accord ch'ella/el na vegn betg menziunada/menziunà cun ses num, cura che las ovras vegnan utilizadas da u en il num da [INSTITUZIUN]. La collavuratura/Il collavuratur conceda a [INSTITUZIUN] il dretg da publitgar las ovras surmenziunadas, da modifitgar ellas u da crear cun ellas ovras da segund maun u da las integrar en ovras collectivias.

9.2 Transferir a l'instituziun ils dretgs d'in fotograf incumbensà

Igl è recumandabel da duvrar in contract da model da l'AMS per surdar incumbensas da digitalisaziun ad in fotograf (vesair il → [chapitel 6](#)), en il meglia cas la «versiun A rigurusa». Sch'il contract proponi là è memia lung, recumandain nus da duvrar almain las suandantas passaschas (extract dal contract da model) per il contract cun il fotograf:

La fotografa/Il fotograf conferma ch'ella/el posseda tut ils dretgs – surtut ils dretgs d'autur – da las lavurs fotograficas (inclus sias singulas parts) ch'ella/el fa u ha fatg gia pli baud en il rom da quest contract e ch'ella/el n'ha betg cedi ils dretgs da quellas u licencià ellas (per exempel ad ina societad da gestiun da dretgs d'autur u a terzs).

La fotografa/Il fotograf trasferescha a [INSTITUZIUN], uschenavant che quai è giuridicamain admissibel, tut ils dretgs futurs, surtut ils dretgs d'autur da las ovras fotograficas ch'ella/el ha da far en il rom da quest contract.

[text suplementar, sch'il fotograf ha lavurà gia pli baud per l'instituziun:] *La fotografa/Il fotograf trasferescha ultra da quai a [INSTITUZIUN] en la medema dimensiun tut ils dretgs da las ovras ch'ella/el ha fatg gia en il rom d'incumbensas precedentas per [INSTITUZIUN].*

Ils dretgs da las fotografias vegnan transferids senza restricziuns temporalas, materialas, geograficas u autras. Quai vala era per geners d'utilisaziun novs ed anc nunenconuschents. La fotografa/Il fotograf renunzia, resalvond defurmaziuns che violeschan la persunalitad, da far valair dretgs persunals, surtut il dretg da publicaziun e la menziun dal num tenor l'art. 9 LDAu e l'integritad da l'ovra tenor l'art. 11 LDAu.

[INSTITUZIUN] po duvrar las lavurs fotograficas e sias parts per intents betg definids e permetter er a terzs da duvrar quellas per part u cumpletmain. Questa permissiun vala senza restricziuns localas, temporalas e materialas.

[INSTITUZIUN] n'è betg obligada, ella è dentant autorisada, da menziunar il fotograf da las lavurs fotograficas resp. da parts da quellas ch'ella utilisescha. [INSTITUZIUN] è autorisada d'aggiuntar a las lavurs fotograficas resp. sias parts ch'ella utilisescha in'atgna indicaziun davart ils dretgs d'autur (copyright u licenza Creative Commons).

La fotografa/Il fotograf è mo autorisada/autorisà d'utilisar las lavurs fotograficas resp. parts da quellas, sche [INSTITUZIUN] lubescha quai explicitamain ordavant en scrit.

Sch'il fotograf duess refuser da transferir ils dretgs definitivamain a l'instituziun, pon ins tschermer la suandanta formulaziun che conceda a l'instituziun almain in dretgd'utilisaziun:

[FOTOGRAF:A] conferma da posseder tut ils dretgs d'autur da las lavurs fotograficas ch'el/ella fa u ha fatg en il rom da quest contract u en il rom d'incumbensas precedentas per [INSTITUZIUN] e da pudair disponer cumplainamain da quels. El/Ella n'ha surtut betg transferì dretgs d'autur u licenzas a terzas persunas (p.ex. societads da gestiun da dretgs d'autur, editurs) che pudessan s'opponer a questa cunvegna. A [FOTOGRAF:A] n'èn era betg enconuschentas en quest connex pretaisas da terzas persunas e proceduras davant dretgiras.

Las partidas sa cunvegnan che [INSTITUZIUN] po duvrar las lavurs fotograficas che vegnan u ch'èn vegnidadas creadas en il rom da l'incumbensa [NUM E DATA DA L'INCUMBENSA] per utilisaziuns On Demand (atgna pagina-web, autras plattafurmas, medias socialas) e per crear fevls sgulants, cartas, placats u autras publicaziuns. Quai

vala illimitadamain dal temp e dal lieu e surtut era per catalogs che vegnan creads en cooperaziun cun in terz (chasa editura) e vendids da [INSTITUZIUN], sin la pagina-web (da l'instituziun) u dal commerzi da cudeschs. [INSTITUZIUN] è autorisada da conceder ils medems dretgs a terzs, surtut al Portal dals bains culturals dal Grischun, ad ulteriuras plattafurmas u a consument:as final:as.

Las lavurs fotograficas vegnan duvradas mo cun l'indicaziun [copyright / la licenza da Creative Commons [LICENZA]].

Tge licenzas da Creative Commons che pon vegnir duvradas è descrit en il → [chapitel 9.4](#).

Tut las formulaziuns pon dentant vegnir duvradas mo, sche l'autur u ses successur legal po anc disponer libramain dals dretgs. Sche quel ha numnadamain gia transferì ils dretgs d'autur, na po el betg far quai ina segunda giada. Quai è da sclerir ordavant cun il fotograf.

9.3 Transferir ils dretgs d'ovras specificas/d'objects specifics (recumandà da far gist cura ch'ins cumpra l'ovra/l'object per la collecziun)

[AUTUR:A/SUCCESSUR:A LEGAL:A] conferma da posseder tut ils dretgs d'autur da [ARTIST:A] (dretg persunal e dretg d'utilisaziun da l'autur) e da pudair disponer cumplainamain da quels. El/Ella n'ha surtut betg transferì dretgs d'autur u licenzas a terzas personas (p.ex. societads da gestiun da dretgs d'autur, editurs) che pudessan s'opponer a questa cunvegna. A [AUTUR:A/SUCCESSUR:A LEGAL:A] n'èn era betg enconuschentas en quest connex pretaisas da terzas personas e proceduras davant dretgiras.

[AUTUR:A/SUCCESSUR:A LEGAL:A] transferecha a l'instituziun [INSTITUZIUN] tut ils dretgs d'autur (dretg persunal e dretg d'utilisaziun da l'autur) en connex cun las ovras [GLISTA DA LAS OVRAS], uschenavant che quai è giuridicamain admissibel.

Sche l'autur/successur legal duess refusar da transferir ils dretgs definitivamain a l'instituziun, pon ins tscherner la suandanta formulaziun che conceda a l'instituziun almain in dretg d'utilisaziun:

[AUTUR:A/SUCCESSUR:A LEGAL:A] conferma da posseder tut ils dretgs d'autur da [ARTIST:A] (dretg persunal e dretg d'utilisaziun da l'autur) e da pudair disponer cumplainamain da quels. El/Ella n'ha surtut betg transferì dretgs d'autur u licenzas a terzas personas (p.ex. societads da gestiun da dretgs d'autur, editurs) che pudessan s'opponer a questa cunvegna. A [AUTUR:A/SUCCESSUR:A LEGAL:A] n'èn era betg enconuschentas en quest connex pretaisas da terzas personas e proceduras davant dretgiras.

Las partidas sa cunvegnan che [INSTITUZIUN] po duvra las ovras senza indemnizaziun per utilisaziuns On Demand (atgna pagina-web, autras plattafurmas, medias socialas) e per crear fegls sgulants, cartas, placats u autras publicaziuns. Quai vala illimitadamain dal temp e dal lieu e surtut era per catalogs che vegnan creads en cooperaziun cun in terz (chasa editura) e vendids da [INSTITUZIUN], sin la pagina-web (da l'instituziun) u dal commerzi da cudeschs. [INSTITUZIUN] è autorisada da conceder ils medems dretgs a terzs, surtut al Portal dals bains culturals dal Grischun, ad ulteriuras plattafurmas u a consument:as final:as.

L'ovra vegn duvrada mo cun l'indicaziun [copyright / licenza Creative Commons [LICENZA]].

Tge licenzas da Creative Commons che pon vegnir duvradas è descrit en il → [chapitel 9.4](#).

Era qua vala: tut las formulaziuns pon vegnir duvradas mo, sche l'autur u ses successur legal po anc disponer libramain dals dretgs d'autur. Sche quel ha numnadamain gia transferi ils dretgs d'autur (p.ex. a la societad da gestiun da dretgs d'autur ProLitteris), na po el betg far quai ina segunda giada. Quai è da sclerir ordavant.

9.4 Indicaziuns giuridicas

Abreviaziun	Significaziun	Descripziun	Utilisaziun
C	Copyright	L'autur posseda ils dretgs. Suentar sia mort disponan ses successurs legals (p.ex. ertavels legals u testamentars) u in'organisaziun che represchenta l'autur (societads da gestiun da dretgs d'autur, fundaziuns, etc.) dals dretgs.	- dumandar l'autur/successur legal/represchentant
CC 0	Creative Commons	CC0 signifitga che l'autur ha renunzià a ses dretgs ed ha dà liber l'ovra per l'utilisaziun. L'ovra po vegnir copiada, publitgada u utilisada en in'otra moda senza dumandar ina permissiun.	- libra, senza restricziuns e senza dumandar l'autur/il fotograf
CC BY	Creative Commons Created by	L'ovra po vegnir utilisada vinavant senza dumandar ina permissiun explicita. Il num da l'autur sto vegnir menziunà.	- menziunar il num da l'autur/dal fotograf
CC BY NC	Creative Commons Created by, non commercial	L'ovra po vegnir utilisada vinavant senza dumandar ina permissiun explicita. Il num da l'autur sto vegnir menziunà e l'ovra na po betg vegnir duvrada per intents commerzials.	- menziunar il num da l'autur/fotograf - betg duvrar per intents commerzials
CC BY ND	Creative Commons Created by, no derivative	L'ovra po vegnir utilisada vinavant senza dumandar ina permissiun explicita. Il num da l'autur è da menziunar e l'ovra po vegnir utilisada mo en furma identica.	- menziunar il num da l'autur/dal fotograf - nagina elavuraziun
CC BY SA	Creative Commons Created by, share alike	L'ovra po vegnir utilisada vinavant senza ina permissiun explicita. Il num da l'autur è da menziunar e l'ovra po vegnir utilisada mo sut las medemas cundiziuns.	- menziunar il num da l'autur/dal fotograf - sut las medemas cundiziuns (medema licenza)
CC BY NC ND	Creative Commons Created by, non commercial, no derivative	L'ovra po vegnir utilisada vinavant senza ina permissiun explicita. Il num da l'autur è da menziunar. L'ovra na po betg vegnir duvrada per intents commerzials e mo en furma identica.	- menziunar il num da l'autur/fotograf - betg duvrar per intents commerzials - nagina elavuraziun
CC BY NC SA	Creative Commons	L'ovra po vegnir utilisada vinavant senza ina permissiun explicita. Il num da l'autur è da menziunar e l'ovra na po betg vegnir duvrada per	- menziunar il num da l'autur/dal fotograf - betg duvrar per intents commerzials

	Created by, non commercial, share alike	intents commerzials e mo sut las medemas cundiziuns.	- sut las medemas cundiziuns (medema licenza)
PD	Public Domain	Domena publica (ils dretgs d'autur èn scadids)	- libra, senza restricziun e senza dumandar l'autur/il fotograf

Las indicaziuns giuridicas marcadas cun mellen cler èn licenzas da Creative Commons⁵. Ellas vegnan attribuidas da l'autur da l'ovra/l'object resp. dal fotograf. Quel po er insister che l'ovra/l'object cun il digitalisat vegnia publitgà mo cun l'indicaziun copyright, uschia ch'i n'è betg permess d'utilisar vinavant l'ovra/l'object. Uschespert che l'ovra/l'object resp. il digitalisat è en la domena publica, na po el betg pli vegnir licencià cun l'indicaziun Creative Commons.

⁵ <https://creativecommons.org/>, tudestg: <http://www.creativecommons.ch/>